

Cât ar costa România renunțarea la gazul rusesc.

Economist: „Ar fi un act moral, strategic, vizionar”

Remus Florescu

Economistul Sebastian Buhai, cercetător științific asociat la Swedish Institute for Social Research (SOFI) al Universității din Stockholm și cercetător științific invitat la Centre pour la Recherche Économique et ses Applications (CEPREMAP) în Paris, susține că dacă în cazul Germaniei, motivul pentru care nu se renunță la gazul rusesc ține de presiunea din partea marilor companii, în cazul României vorbim despre o lipsă de viziune și de empatie.

Adevărul: Concret, care ar fi costurile pentru renunțarea la gazul rusesc, conform celor mai relevante studii realizate până acum pe care le-ați analizat?

Sebastian Buhai: Costurile estimate sunt substanțiale, dar nu catastrofale. Pentru Germania, ar fi în cel mai rău caz 3% din PIB la impact, pentru Franța maximum 1%; statele cele mai afectate sunt Lituania, Bulgaria, Slovacia, Finlanda sau Republica Cehă, care ar putea înregistra scăderi ale venitului național între 1 și 5%. Lituania - prima țară care a anunțat embargo complet - ar fi cea mai afectată, cu o scădere de 5,3% din PIB. Pentru România, după un calcul al meu făcut rapid pe analiza realizată de cercetătorii francezi Langot și Tripiier (2022), [costul ar fi](#), de fapt, minuscul, mai puțin de 80 de euro, în medie, pe rezident al României, pe an. De precizat că estimarea aceasta este peste tot conservatoare, deci în realitate ne putem aștepta că impactul să fie mai mic.

Cum se explică efectul scăzut al unui embargo asupra gazului rusesc?

Impactul relativ scăzut al unui embargo (cu excepția țărilor menționate mai sus ca fiind cele mai afectate - Lituania, Bulgaria, Slovacia, Finlanda sau Republica Cehă) e explicabil, în general, prin faptul că, chiar și pe termen scurt, companiile și economia în ansamblu pot înlocui (chiar și foarte parțial) sursele de energie cu altele. De asemenea, bunurile intermediare sau finale a căror producție ar suferi din cauza renunțării la gazul rusesc pot fi înlocuite. Analiza experiențelor istorice ale șocurilor foarte puternice (explozia centralei nucleare Fukushima în Japonia, COVID în unele economii mari) cu potențiale efecte de-a lungul lanțurilor valorice de producție arată, de asemenea, că companiile individuale și economiile naționale sunt capabile să minimizeze impactul șocului.

Ce credeți că trebuie făcut în acest context în care unele economii din UE nu vor să renunțe la gazul rusesc?

Este important de precizat și că, prin natura lor, dacă pentru petrol și cărbune se poate impune un embargo total, piața pentru gaz este locală (este necesară infrastructură prin prezența conductelor de gaz sau a stațiilor de lichefiere etc), deci pentru gaze se poate aplica drept alternativă o taxă mare și asta ar fi deja extrem de eficientă, de altfel acesta este mesajul pe care l-am [semnat](#) și eu deja pe 15 martie.

Deci foarte pe scurt, ce ar trebui făcut (dar de fapt trebuia deja făcut cel puțin de la jumătatea lui martie): 1. oprirea completă a importului de petrol rusesc; 2. taxă enormă pe gazul rusesc; 3. asigurarea sprijinului pentru a atenua șocurile în cazul persoanelor cu venituri mici.

De unde credeți că vine reticenta autorităților (germane mai ales) cu privire la oprirea robinetului cu gaz rusesc?

Pentru că nimeni nu poate crede că ministrul Economiei din Germania Habeck sau cancelarul german Scholz chiar nu au nicio viziune pe termen mediu sau lung, așa spune că e vorba de o capturare puternică a statului de către lobby-ul business-urilor prea obișnuite cu energia ieftină din Rusia. Greșeala enormă a aparținut fostului cancelar Merkel - iar președintele

german Frank-Walter Steinmeier a recunoscut că au fost toți creduli când au aprobat conductele Nordstream pentru gazul rusesc și că a fost o eroare completă - dar această greșală produce impedimente privind renunțarea la gazul rusesc, chiar și acum, cu toate că ororile făcute de ruși în Ucraina sunt evidente.

Când marea majoritate a Parlamentului European (și a unor lideri de state europeni, vezi deja statele care au întrerupt total sau în mare măsură importurile de energie din Rusia, chiar și acolo unde sunt cel mai afectați, cum ar fi Lituania) s-a situat de partea corectă a istoriei și vor imediat distrugerea Nordstream1 și 2, nemții sunt sub presiune politică domestică enormă și nu au, se pare, nicio calitate de lideri atunci când e nevoie. Sunt extrem de dezamăgit de Cancelarul [Scholz](#), pentru că aveam chiar speranțe mari după ce dumnealui a câștigat alegerile.

Evident, nu aveam nicio așteptare diferită de la cineva cum e Viktor Orban sau, din păcate, Klaus Iohannis, vezi [declarațiile](#) referitoare la sancțiuni, care ar trebui efectiv aruncați la groapa de gunoi a istoriei. Lideri fără empatie, fără viziune, fără viitor. Lideri care se hrănesc din credulitatea pe termen scurt a electoratului, lideri iresponsabili care ar putea să-și piardă pe termen scurt/mediu electoratul.

Care credeți că este prețul pentru neluarea acestor măsuri?

Prețul se plătește în crimele de război, masacrele, ororile de la Mariupol, Bucha, Borodyanka, Kramatorsk și în restul Ucrainei, multe dintre ele despre care încă nu s-a aflat. Cei care trebuie să decidă și nu au decis încă să facă tot ce le stă în putință să-i oprească pe ruși sunt complici la aceste atrocități și vor fi judecați ca atare de istorie.

Credeți că România ar avea de câștigat dacă ar lua măsura independent de celelalte state europene?

Absolut. Ar fi un act moral, strategic, vizionar. Dar avem lideri cu aceste calități?....

Studiile analizate de Sebastian Buhai

Au fost publicate mai multe studii în care s-a analizat ce s-ar întâmpla dacă Germania/celelalte state din UE ar renunța la gazul rusesc. Care sunt cele care v-au atras atenția?

Studiul inițial și cel mai citat este cel al lui Bachmann et al (2022)- realizat de nu mai puțin de nouă economiști, toți cu un renume excelent mai ales pe macroeconomie, din diverse universități ale lumii- care arată din punctul meu de vedere destul de convingător că, deși costuri există (nu au cum să nu existe), un embargo al energiei rusești pentru Germania este mai mult decât justificat din punct de vedere economic, privind pe durată lungă, deci dincolo de imperativul moral. Am vorbit și eu despre acest studiu într-un interviu anterior tot în [Adevărul](#), chiar în momentul când a apărut.

În zilele/săptămânile următoare au scris mulți alții despre acest studiu, toți apreciindu-l ca mai mult decât convingător din punct de vedere al metodologiei. [Vedeți aici](#) mai multe link-uri ale altor materiale, apărute în New York Times, Der Spiegel, Project Syndicate etc.

Mai recent, au apărut și [studii](#) care estimează impactul unui embargo și pentru alte țări din UE, vedeți de exemplu Baqaee et al (2022), unde au participat și doi dintre economiștii din studiul anterior din Germania, cu o notă pentru Consiliul de Analiză Economică al Franței, deci cu focus pe Franța, dar analizând și pentru alte state UE. Concluziile sunt foarte asemănătoare cu Bachmann et al (2022).

Un alt [studiu](#) foarte proaspăt făcut independent de doi colegi ai mei de la CEPREMAP, Langot & Tripier (2022): pentru toată UE, deci și pentru România, iarăși ajunge la concluzii asemănătoare și chiar cu implicații mai mici, în materie de costuri, decât Bachmann et al (2022) sau Baqaee et al (2022).

Ce este important de remarcat e faptul că inclusiv critici ai studiului inițial pe Germania, Bachmann et al (2022)—cum ar fi de exemplu cei de la DIW Berlin sau cei din Consiliul german de expertiză economică au ajuns de fapt la concluzii foarte asemănătoare chiar dacă au folosit alte modele (după părerea mea și a multor alora mai puțin convingătoare, dar nu mai contează prea mult dacă concluziile sunt aproape aceleași).

Acestea se numără printre cele mai vizibile studii, dar mai sunt și altele, nu toate la fel de citate și cunoscute ca acestea, deci nu vreau să spun că acestea sunt singurele. ***În genere, cele mai bune studii au aceleași concluzii, adică: există bineînțeles costuri, dar în niciun caz acestea nu sunt atât de enorme pe cât se pare***, și este inclusiv din punct de vedere al eficienței economice pe termen lung indicat să stopezi orice relație cu Rusia acum, asta pe lângă imperativa morala imediată care ar trebui să primeze chiar și cu costuri infinit mai mari!

Cine este Sebastian Buhai

Clujean de origine, Sebastian Buhai este în prezent cercetător științific asociat la Swedish Institute for Social Research (SOFI) al Universității din Stockholm și cercetător științific invitat la Centre pour la Recherche Économique et ses Applications (CEPREMAP) în Paris. A efectuat anterior stagii de cercetare la alte universități și instituții de prim rang din Europa sau SUA, inter alia Einaudi Institute for Economics and Finance, Northwestern University, Chicago Federal Reserve Bank, Aarhus University, VU University Amsterdam, University College London.

Deține un Doctorat în Economie (Ph.D. în Economics) de la Erasmus University Rotterdam/Tinbergen Institute, un Masterat de Cercetare în Economie (M.Phil. în Economics) de la Tinbergen Institute, și două Licențe obținute simultan, în Științe Exacte - Matematică și Fizică Teoretică (B.Sc. in Sciences), respectiv în Științe Sociale - Drept, Economie, Științe Politice (B.A. in Social Sciences), de la University College Utrecht, Utrecht University. Intre interesele de cercetare actuale se numără Economia Pieței Muncii, Economia Industrială, Microeconometria. Rezultatele cercetării sale sunt publicate în reviste științifice de top mondial, precum Econometrica sau Journal of Business and Economic Statistics.

A câștigat prin competiții internaționale granturi de cercetare în valoare de peste 450.000 euro, inclusiv un "Marie Curie International Outgoing Fellowship" al Comisiei Europene la Northwestern University și Aarhus University, avându-l ca mentor pe Dale Mortensen, Laureat al Premiului Nobel în Economie. Poate fi urmărit pe [twitter](#) și/sau pe [blogul său](#).

Vă recomandăm să mai citiți

Dacă apreciezi acest articol, te așteptăm să intri în comunitatea de cititori de pe pagina noastră de Facebook, printr-un Like mai jos: